

Številka: 091-1/2010/9

Datum: 06.04.2010

Urad Vlade RS za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

ZADEVA: predlagam.vladi.si predlog 532: Svinger klubi, seks klubi in javne hiše

ZVEZA: Vaš dopis št.092-67/2010/1

Urad za enake možnosti

V okviru prizadevanj za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno je Vlada RS med drugim obravnavala tudi Informacijo o pridobivanju delovnih dovoljenj in delu na črno v zvezi z ukvarjanjem s prostitucijo, ki jo je pripravil Urad za enake možnosti. Odbor Vlade RS za državno ureditev in javne zadeve je po obravnavi tega gradiva na 41. seji dne 29. 09. 2009 sprejel delovni sklep, ki Uradu za enake možnosti nalaga, da v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi pripravi predlog ukrepov oziroma predlog za morebitne spremembe veljavne zakonodaje.

Sedanja pravna ureditev in praksa na področju prostitucije Slovenijo uvršča med države, ki to dejavnost, razen nekaterih z njo povezanih dejanj, ki so kazniva ali opredeljena kot prekršek, dovoljuje, prostitucije kot poklica in dejavnosti pa pravno ne regulira. Ker posebni pogoji za opravljanje dejavnosti prostitucije niso določeni, za začetek opravljanja dejavnosti prostitucije zadošča registracija dejavnosti skladno z zakonodajo, ki ureja ustanovitev in poslovanje gospodarskih družb ter podjetnikov posameznikov oziroma podjetnic posameznic. Ob odsotnosti podrobnejše zakonske ureditve in ob odsotnosti podzakonskih predpisov pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo s prostitucijo, dejavnost opravljajo, ne da bi jo vpisale v ustrezen register.

Urad je doslej v okviru priprave predloga nadaljnjih ukrepov v zvezi z dejavnostjo prostitucije v Sloveniji pripravil analizo ureditve tega področja v državah članicah Evropske unije in pregled zakonodaje, ki v Republiki Sloveniji ureja določene vidike prostitucije, ter zakonodaje na področjih, ki bi se navezovala na prostitucijo v primeru, da bi bila urejena kot poklic in dejavnost. Obe analizi je pripravil v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvom za gospodarstvo, Ministrstvom za javno upravo, Ministrstvom za notranje zadeve, Ministrstvom za okolje in prostor, Ministrstvom za pravosodje in Ministrstvom za zdravje, pri pripravi povzetka stanja na področju prostitucije v Sloveniji pa je sodeloval tudi z Agencijo Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve ter Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije.

V primeru uvedbe sistema regulacije prostitucije v slovensko družbeno okolje (predlagatelj namreč meni, da bi bilo treba prostitucijo spraviti iz črnega trga v

legalizirano obliko oz. model, ki dopušča javne hiše, izvaja zdravstveni nadzor nad prostitutkami in ustrezno davčno politiko), bi bile zaradi posebnosti prostitucije kot poklica in dejavnosti potrebne številne spremembe in dopolnitve zakonov ter priprava in sprejem izvršilnih predpisov. Nekatere izmed držav članic EU, ki so se odločile za celovitejši pristop pravnega urejanja prostitucije, so to dejavnost uredile v posebnem zakonu, v katerem so tudi določbe, ki napotujejo k dopolnitvi in spremembam drugih zadevnih zakonov in predpisov.

Na področju delovnopravne zakonodaje velja izpostaviti predvsem 19. člen Zakona o delovnih razmerjih, ki določa, da smejo skleniti pogodbo o zaposlitvi osebe, ki so dopolnile starost 15 let. Zaradi pravne narave in ureditve delovnega razmerja, predvsem zaradi izvrševanja načela enake dostopnosti do vsakega delovnega mesta, prepovedi diskriminacije, spolnega in drugega nadlegovanja na delovnem mestu, obveznega objavljanja prostega delovnega mesta in pogojev za opravljanje dela, bi opravljanje prostitucije na podlagi sklenjenega delovnega razmerja odprlo vrsto vprašanj, zaradi katerih so se v nekaterih državah EU odločili, da je dovoljeno prostitucijo opravljati zgolj v statusu samozaposlene osebe. Mnoge poznavalke in poznavalci dejavnosti prostitucije opozarjajo med drugim na tveganje, da bi odnos delodajalec-delavka oziroma delavec, v katerem je slednji v podrejenem položaju, utegnil ogroziti osebno in telesno integriteto prostitutke oziroma prostituta.

Pri zakonodaji s področja družinskih razmerij bi bilo v primeru pravne ureditve prostitucije potrebno posebno pozornost nameniti varstvu otrokove koristi in otrokovih pravic. To vključuje predvsem nedopustnost opravljanja dejavnosti prostitucije v bližini institucij in javnih prostorov, kjer se zadržujejo otroci, prepoved opravljanja dejavnosti s strani mladoletnih oseb in nedopustnost, da bi mladoletne osebe uporabljale storitve prostitutk. Skrbne presoje pa bi morala biti deležna tudi zaščita odraslih oseb, ki jim je bila delno ali popolnoma odvzeta poslovna sposobnost.

Z vidika varovanja zdravja ter varstva in zdravja pri delu bi bili potrebni posebni predpisi, ki bi zagotavljali ustrezno zaščito zdravja prostitutk in strank. Pri urejanju zdravstvenega vidika te dejavnosti so se nekatere države članice EU odrekle obveznemu periodičnemu zdravniškemu pregledu prostitutk, ker je taka enostranska obveznost v nasprotju z načelom varstva integritete posameznice in načelom nediskriminacije.

Na področju civilnopravne zakonodaje je v ospredju obligacijsko pravno načelo, da je pogodbe treba izpolniti. V primeru ureditve dejavnosti prostitucije bi morali z zakonom uvesti izjemo od tega načela, saj pri prostituciji že iz narave sklenjenega posla izhaja, da prostitutka ni zavezana izpolniti vsakršne zahteve stranke. Prostitutki mora namreč biti omogočeno, da odkloni posebne zahteve stranke, ki jih ne želi izpolniti, kar pa ne sme vplivati na njeno upravičenost do plačila, ki ga je vnaprej dogovorila s stranko.

Z vidika zakonodaje o prostorskem urejanju bi na podlagi Zakona o prostorskem načrtovanju bila določitev območij, kjer bi se prostitucija smela opravljati, v pristojnosti občin.

V Sloveniji nimamo celovite raziskave o razsežnosti prostitucije, udeleženkah in udeležencih v tej dejavnosti, torej ponudnicah in ponudnikih storitev, posrednicah

oziroma posrednikih v tem poslu in strankah, torej uporabnikih in uporabnicah plačljive spolnosti, razlogih, ki so jih vodili v opravljanje te dejavnosti, ipd.. To pomeni, da bi lahko odločitve, sprejete ob odsotnosti tehtnih informacij in podatkov, vodile v napačno smer, njihovo izvajanja pa prineslo več negativnih kot pozitivnih posledic. Brez preučitve stanja in tehtne presoje vplivov možnih odločitev ni mogoče preprosto odpreti javnih hiš in pobirati davkov, ob tem pa zanemariti številne in raznolike vidike prostitucije in neposredne ali z njo povezane škodljive posledice.

Zakonski ukrepi v državah članicah EU, pa tudi drugod po svetu, večinoma niso privedli do realizacije ciljev, zaradi katerih so bili uvedeni. Tako v državah, v katerih so prostitucijo regulirali, kot v državah, v katerih so jo prepovedali, se še vedno srečujejo z visokim deležem prostitucije, ki se opravlja v neregistriranem sektorju, visoko stopnjo nasilja ter drugimi oblikami izkoriščanja. Zato na primer v državah z dolgoletno politiko pravnega urejanja prostitucije (npr. Nizozemska, Nemčija, Švedska), preučujejo ali pripravljajo spremembe zakonskih predpisov ter vzporedno vzpostavljajo ali krepijo celovite programe svetovanja, pomoči in podpore prostitutkam, ki želijo opustiti ta poklic ter v ta namen povečujejo javna sredstva za financiranje teh programov.

Glede na ocene učinkov politik v drugih državah članicah EU in značilnosti prostitucije v Sloveniji, ki se v mnogih vidikih razlikuje od držav, ki so se odločile za regulacijo ali prepoved prostitucije, bi bilo odločanje o predlogih za regulacijo ali prepoved v tem trenutku prenačljeno. Pri nas so prostitutke predvsem ženske s stalnim bivališčem, ni ulične prostitucije in prostitucije nizke ravni, prav tako, kot rečeno, ne razpolagamo s temeljito in celovito raziskavo. Izkušnje ostalih držav EU nazorno kažejo, da oblikovanje ukrepov in morebitnih sprememb zakonov ne bi v celoti preprečilo zaposlovanje in delo na črno v zvezi s prostitucijo, saj celo na Nizozemskem, ki je najbolj celovito uredila dejavnost prostitucije, večji delež prostitutk delo še vedno opravlja v neregistriranem sektorju.